

6

Les empreses i els treballs

Quin sofà més intel·ligent!

Quan comprem un moble solem tindre en compte si ens serà útil, si té la grandària adequada per a la nostra casa o si ens sembla bonic.

Des de fa uns quants anys, un grup d'empreses de la Comunitat Valenciana aporta molt més. Han creat mobles que fan la vida més fàcil. Per exemple, han dissenyat un sofà que ofereix la possibilitat d'obrir la porta del carrer, apujar o abaixar les persianes de la casa o apagar la calefacció sense alçar-se!

Aquests mobles s'anomenen «intel·ligents» i són de gran ajuda per a les persones majors o amb problemes per a moure's. Les empreses valencianes han obert així una nova porta al futur.

Llig i comprén el problema

- A què es dediquen algunes empreses valencianes?
- Per què creus que aquestes empreses desenvolupen noves idees?
- En quins grups de persones han pensat per crear aquests productes?
- Quins avantatges tenen els «mobles intel·ligents»?
- **EXPRESSIÓ ORAL.** Imagina que tens una empresa d'aixetes per al bany o la cuina i vols oferir als teus clients un nou producte. Quines idees tens per a millorar els productes que ja hi ha? Escribe-ne una llista i explica-les als companys.

➔ SABER FER

TASCA FINAL

Aprendre a calcular un pressupost

Al final de la unitat aprendràs a fer un pressupost, valorant els estalvis i identificant les despeses.

Abans aprendràs quines empreses i treballs obtenen matèries primeres, quines elaboren els productes i quines empreses presten serveis als consumidors.

QUÈ EN SAPS JA?

- Els treballs es classifiquen en treballs del sector primari, del sector secundari i del sector terciari.

Els treballs del sector primari es realitzen en la naturalesa; el sector secundari transforma les matèries primeres i el sector terciari ofereix serveis.

Escriu una professió de cada sector.

Els treballs i les empreses

Has pensat en què t'agradaria treballar de major? És una decisió important i per a prendre-la cal conèixer el món del treball i l'empresa.

Els treballs

El **treball** és tota activitat que realitzen les persones i per la qual reben un sou. Les activitats en què treballen les persones es classifiquen en tres sectors:

Sector primari

Comprén les activitats que obtenen aliments o matèries primeres de la naturalesa, com la **ramaderia**, l'**agricultura**, la **mineria** o la **pesca**.

Sector secundari

Comprén les activitats que transformen les matèries primeres en productes elaborats. Es realitzen a les **fàbriques**, l'**artesanía** i la **construcció**.

Sector terciari

Comprén les activitats que atenen les necessitats de les persones. Per exemple, les que realitzen metges, professors, taxistes, venedors...

Les empreses

Les **empreses** són organitzacions que ofereixen productes o serveis a canvi d'un benefici.

Hi ha empreses molt diferents. Es poden classificar segons la grandària o segons el sector a què es dediquen.

- **Segons la grandària**, hi ha empreses menudes, que tenen menys de 50 empleats; empreses mitjanes, que tenen entre 50 i 250 empleats; i empreses grans, amb més de 250 treballadors.
- **Segons el sector a què es dediquen**, hi ha empreses del sector primari, com una granja; empreses del sector secundari, com una fàbrica; i empreses del sector terciari, com un comerç.

TREBALLA AMB LA IMATGE

- Descriu els treballs que duen a terme les persones en cada fotografia.
- A quin tipus d'empresa correspon un hospital? I una fàbrica de calçat?

El consum

Quan les persones realitzem una compra, actuem com a consumidors. El **consum** consisteix a utilitzar els diners per a comprar productes o serveis que necessitem o desitgem. **1**

Si les persones no compràrem nous productes, no hi hauria empreses dedicades a produir-los. Per això, els consumidors som importants en el món de les empreses.

1 El consum permet adquirir els productes que necessitem.

SABER MÉS

Consumidors responsables

Les persones hem de practicar un **consum responsable**, és a dir, hem de valorar si necessitem el producte que volem comprar. A més, hem de triar productes respectuosos amb el medi ambient, que són aquells que es fabriquen sense perjudicar les persones i el medi natural.

Els consumidors disposem d'una sèrie de **drets**. Per exemple, tenim dret a ser informats sobre les característiques del producte **2**, a adquirir productes segurs o a ser compensats si comprem un producte que presenta algun defecte. Per aquesta raó, hi ha associacions que defensen els drets dels consumidors.

2 Les etiquetes dels productes ens informen sobre les seues característiques.

ACTIVITATS

1 Respon en el quadern.

- Què és el treball? Què és una empresa?
- Per què el consum és important per al treball i les empreses?

2 EXPRESSIÓ ESCRITA. Explica la professió a què et vols dedicar de major i els motius pels quals l'has triada. No t'oblides d'anomenar el sector a què pertany.

3 EDUCACIÓ EN VALORS. Descriu per què els consumidors hem de ser responsables amb els productes que comprem.

L'organització d'una empresa

Com s'organitza el treball

A les empreses, tots els treballs estan ben organitzats. Per això, els empleats formen part de diferents **departaments**.

Cada departament de l'empresa s'ocupa d'una tasca diferent.

TREBALLA AMB LA IMATGE

- Quants departaments observes en aquesta empresa?
- A què es dedica cada departament?
- Quins productes obté aquesta empresa?
- A quin sector pertany?

El **departament de direcció** coordina tots els departaments.

El **departament de màrqueting** dona a conèixer els productes entre els consumidors. Se serveix de la **publicitat**.

El **departament de compres** adquireix les matèries primeres i tot el que cal per al funcionament de l'empresa.

El **departament de producció** elabora els productes.

Transportistes

El **departament de recursos humans** contracta i organitza els treballadors de l'empresa.

El **departament de logística** s'ocupa d'emmagatzemar i repartir els productes.

Les empreses s'organitzen en diferents departaments per funcionar millor.

Com arriben els productes al consumidor

Les empreses ens proporcionen molts productes i serveis. Els productes passen per un procés molt llarg fins a arribar als consumidors. Hi participen nombroses persones, com agricultors, treballadors de la fàbrica, transportistes, venedors... Algunes fases d'aquest procés són:

Com es produeix

Aquesta fase agrupa tots els treballs que es necessiten per a elaborar un producte, com el muntatge de les peces a les fàbriques.

Com es distribueix

En el procés de distribució, el producte fabricat es trasllada des del lloc de producció fins als comerços.

TREBALLA AMB LA IMATGE

- Quins treballadors intervenen en la producció?
- Describeu com arriba un producte fins al consumidor.

Com es comercialitza

És l'última etapa. Quan el producte ja està als comerços, uns treballadors el col·loquen a les estanteries, altres el cobren...

Els productes es fabriquen a les empreses i són transportats des d'aquestes fins als comerços.

ACTIVITATS

1 Escriu en el quadern tres departaments d'una empresa.

- De què s'encarrega cada departament que has escrit?
- Quins altres departaments pot haver-hi?

2 EXPRESSIÓ ESCRITA. Explica en el quadern per què és important que les empreses estiguen ben organitzades. Posa algun exemple del que podria passar si no fóra així.

3 Escriu tres treballs que intervinguen des de la producció d'un producte fins que aquest arriba als comerços.

Les empreses de distribució i de comerç

Les empreses de distribució i transport

Les empreses i els treballadors del transport pertanyen al sector terciari o serveis. Les **empreses de distribució i transport** s'encarreguen de traslladar mercaderies i persones per diferents vies de comunicació.

Aquest tipus d'empreses se solen especialitzar en el **transport de mercaderies**, quan traslladen productes, o en el **transport de passatgers**, quan transporten persones.

A més, les empreses de distribució i transport es poden classificar segons la via de comunicació que utilitzen.

TREBALLA AMB LA IMATGE

- Quin mitjà de transport observes en cada fotografia?
- Quines vies de comunicació utilitza cada un?
- Què creus que transporten: mercaderies o passatgers? Per què?

Empreses de transport terrestre

Traslladen mercaderies i persones per les carreteres i per les vies de ferrocarril. Usen camions, autobusos, furgonetes i trens.

Empreses de transport aeri

Traslladen mercaderies i persones amb avions i amb helicòpters. Necessiten bases per a enlairar-se i aterrar, que són els aeroports i els heliports.

Empreses de transport marítim

Traslladen mercaderies i persones pel mar. El transport que es realitza pels rius rep el nom de **transport fluvial**.

Les empreses de distribució i transport traslladen persones i mercaderies amb diferents mitjans de transport i per diferents vies de comunicació.

Les empreses de comerç

Les **empreses de comerç** es dediquen a la compra, venda i intercanvi de productes i serveis. Connecten els productors amb els consumidors. Sense els comerciants seria impossible trobar els productes a les estanteries de botigues, mercats i supermercats.

Les empreses comercials es poden classificar en empreses majoristes i empreses detallistes.

Les empreses majoristes

Les **empreses majoristes** compren grans quantitats de productes als fabricants i els venen també en grans quantitats a altres empreses.

Les empreses detallistes

Les **empreses detallistes** compren els productes als majoristes però, a diferència d'aquests, els venen directament als consumidors i en quantitats xicotetes.

Les empreses de comerç es dediquen a comprar productes per vendre'ls.

ACTIVITATS

- 1 **EXPRESSIÓ ESCRITA.** Explica en el quadern quins són els avantatges de cada tipus d'empresa de transport (aeri, terrestre, marítim).
- 2 **Respon en el quadern.**
  - Què és una empresa comercial?
  - En què es diferencia una empresa de comerç majorista d'una empresa de comerç detallista?

Aprendre a calcular un pressupost

Un pressupost és un càlcul de les despeses i els ingressos que una persona tindrà en un període de temps determinat.

→ Posa't al seu lloc.

1 Llúcia vol comprar un regal per a l'aniversari del seu amic Joel, que és d'ací a dos mesos. A la vidriola té 7 euros i 40 cèntims. El regal costa 25 euros. Quants diners li falten?

2 Per aconseguir aquests diners, Llúcia ha pensat aquestes possibilitats.

A. Els iaies li donen cada mes 5 euros per a la vidriola.

B. Pel seu aniversari, el mes que ve, els oncles li donaran 20 euros.

- Quants diners podrà estalviar el primer mes? I el segon mes?

3 Llúcia tindrà despeses en els pròxims dos mesos.

5 euros per a col·laborar amb una ONG.
14 euros per a anar al parc d'atraccions.

- Quants diners gastarà Llúcia els pròxims mesos?

→ Pensa i decideix

4 Elabora el pressupost de Llúcia. Copia'l i completa'l en el quadern.

Pressupost	
Ingressos	Despeses
iaies: 5 euros × 2 mesos = 10 euros	Donatiu per a l'ONG: 5 euros
Aniversari: 20 euros	Parc d'atraccions: 14 euros
Total ingressos: <input type="text"/>	Total despeses: <input type="text"/>
Saldo: total ingressos – total despeses = <input type="text"/>	

- Després d'aquests càlculs, té prou diners per a comprar el regal?
- Decideix per Llúcia: és millor prescindir d'alguna despesa o continuar estalviant fins que aconsegueixca els diners? Per què?

1 RESUM. Copia i completa en el quadern el resum amb les paraules següents.

departaments ■ sector ■ terrestre ■ humans ■ diners ■
 màrqueting ■ aeri ■ detallistes ■ majoristes ■
 direcció ■ producció ■ marítim ■ mercaderies ■ vendre

Les empreses. Les empreses són organitzacions que ofereixen productes o serveis a canvi d'uns . Es classifiquen segons la grandària i el a què pertanyen. Les empreses s'organitzen en . Alguns d'aquests són el de recursos , , , ...

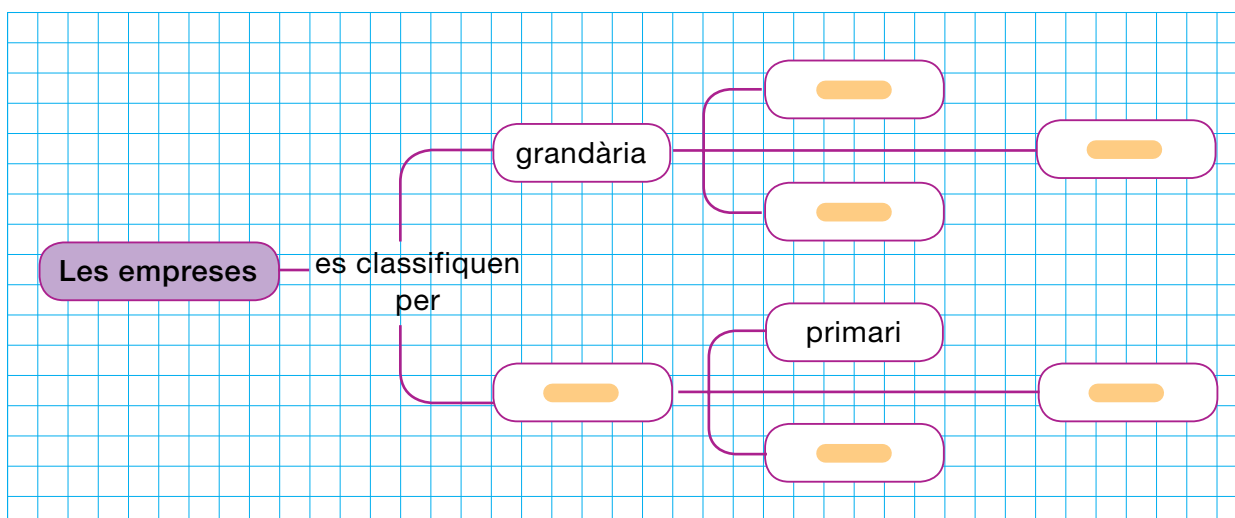

Les empreses de distribució i transport.

Les empreses de transport traslladen persones i . Hi ha diferents tipus de transport segons el medi que utilitzen: , o .

Les empreses de comerç. Les empreses comercials es dediquen a comprar i productes. Es poden classificar en o .

2 ESQUEMA. Copia i completa aquest esquema en el quadern.

3 PARAULES CLAU. Explica en el quadern què signifiquen aquestes paraules.

- sector primari
- sector secundari
- sector terciari
- empresa
- mitjans de transport
- comerç

ACTIVITATS DE REPÀS

1 Defineix en el quadern.

- consumidor responsable
- comerç detallista
- comerç majorista
- consum
- empresa menuda
- transport aeri

2 Copia en el quadern i relaciona cada activitat amb el sector a què pertany.

Curar malalts. ■

Sector primari

■ Vendre pa.

Plantar creïlles. ■

Sector secundari

■ Conduir ambulàncies.

Fer pa. ■

Sector terciari

■ Produir llet.

3 Ordena aquest procés de producció del formatge en el quadern. Després, identifica quina és la matèria primera, la producció, la comercialització i el consum.

Elaboració del formatge en fàbrica

Distribució en botigues

Compra d'una ració de formatge

Obtenció de llet d'ovella

4 Selecciona i copia en el quadern les oracions que consideres exemple de consum responsable.

- Comprar un joguet perquè el meu millor amic també el té.
- Comprar productes que siguin reciclables.
- Comprar un producte anunciat en la televisió.
- Comprar un raspall de dents que necessites.

5 Indica quin mitjà de transport es veu en cada fotografia i les vies de comunicació que utilitza.

- 6 PER A PENSAR.** Explica què és una empresa. Pensa en una empresa de la Comunitat Valenciana. Busca informació sobre què produeix i com s'organitza. Després, completa la fitxa.

Nom de l'empresa:

- On es localitza?
- Què produeix?
- Quins departaments té?

- 7 PREN LA INICIATIVA.** Imagina que tens una empresa de taulells i has de transportar mercaderies des de Castelló fins a Londres, la capital del Regne Unit.

- Quins mitjans de transport podries utilitzar?
- Quins avantatges o inconvenients tindria cada un?

- 8 TREBALL COOPERATIU.** Formeu grups de quatre persones. Imagineu que voleu crear una empresa. Penseu:

- A quin sector es dedicarà?
- Quins departaments tindrà?
- En quins departaments treballareu cada un? Per què?

Demostra el teu talent

- Tria i realitza una d'aquestes activitats.**

- A. USA LES TIC.** Busca informació sobre una empresa de fabricació de torró. Elabora un cartell publicitari per a donar a conèixer la qualitat dels productes.
- B.** Classifica aquests productes entre els que creus que pot exportar la Comunitat Valenciana i els que pot importar: taronges, petroli, taulells, torró, diamants i sabates.
- C.** Explica quins avantatges té el comerç just per als productors i per al medi ambient.

